

ОЧІКУВАНІ ЗМІНИ ДЛЯ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ

20.10.2021 р. набрав чинності Закон України від 24.09.2021 р. № 1788-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо стимулювання діяльності фермерських господарств» (далі – Закон № 1788). Цим Законом внесено зміни до Земельного кодексу України (далі – ЗКУ) та Закону України від 19.06.2003 р. № 973-IV «Про фермерське господарство» (далі – Закон № 973).

Прийняття Закону № 1788 обґрунтовується необхідністю стимулювання розвитку фермерських господарств (далі – ФГ) та заохочення громадян віком до 35 років (включно) займатися сільським господарством. На думку законодавця, це сприятиме створенню нових робочих місць та збільшенню кількості зайнятого сільського населення. Далі коротко проаналізуємо основні новації.

Унормовано склад земельних ділянок ФГ. Так, визначено, що землі ФГ можуть складатися із (ст. 31 ЗКУ, ч. 1 ст. 12 Закону № 973):

- земельних ділянок, що належать громадянам України – членам ФГ на праві власності та користування;
- земельних ділянок, що належать ФГ на праві власності, користування.

Тобто відтепер до складу земель ФГ включено земельні ділянки, що належать членам ФГ на праві користування. Раніше такої норми не було, отже, якщо засновник ФГ створював господарство на землі, яку він орендував як фізична особа, – в такого ФГ з часом виникали проблеми з доведенням того, що воно законно використовує цю землю та сплачує за неї податки.

Включення до складу земель ФГ земель, які використовуються ФГ, має полегшити життя тих господарств, що використовують землі на підставі договору емфітевзису. Адже попередня редакція Закону № 973 відносила до земель ФГ лише орендовані та власні землі ФГ.

Уточнено коло отримувачів державної підтримки. Відтепер право на отримання державної підтримки мають також сімейні ФГ. Нагадаємо, раніше передбачалось, що таке право мають лише новостворені ФГ у період становлення (перші три роки після їх створення), ФГ з відокремленими фермерськими садибами та ФГ, які провадять господарську діяльність і розташовані у гірських населених пунктах, на поліських територіях (ч. 1 ст. 9 Закону № 973). Також встановлено, що Порядок використання коштів Державного бюджету України для надання підтримки ФГ затверджується КМУ (ч. 2 ст. 9 Закону № 973).

Передбачається, що державна допомога ФГ через Український державний фонд підтримки фермерських господарств здійснюватиметься за рахунок коштів спеціального фонду бюджету в межах видатків, передбачених Мінагрополітики у державному бюджеті за бюджетною програмою КПКВК 1201200 «Надання кредитів фермерським господарствам».

Започатковано допомогу молодим фермерам. А саме – за рахунок коштів державного бюджету передбачено надання грошової допомоги для ФГ, голова якого має вік до 35 років (включно). Розмір та порядок надання такої допомоги має затвердити КМУ (ч. 4 ст. 9 Закону № 973).

Розширено перелік об'єктів, які ФГ може будувати на орендованій землі. Раніше було передбачено, що на орендованій земельній ділянці ФГ-орендар має право за письмовою згодою орендодавця зводити лише житлові будинки, господарські будівлі та споруди. Відтепер визначено, що на таких землях ФГ може також закладати багаторічні насадження, здійснювати будівництво водогосподарських споруд та меліоративних систем відповідно до затвердженої документації із землеустрою, містобудівної документації та з дотриманням умов цільового використання земельної ділянки у встановленому законом порядку (ч. 2 ст. 16 Закону № 973).

Ірина Дмитерко, заступник головного редактора